

Sygn. akt VIII U 1818/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 maja 2017 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący – Sędzia S.O. Zofia Kubalska

Protokolant – sekretarz sądowy Ewelina Parol

po rozpoznaniu w dniu 9 maja 2017 roku w Lublinie

sprawy M. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek odwołania M. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 1 kwietnia 2015 roku znak (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VIII U 1818/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 kwietnia 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L., na podstawie art. 138 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku, , poz. 1440, ze zmianami), art. 84 ust. 1, ust. 9 i 11 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku, poz. 1442, ze zmianami) zobowiązał M. D. do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za okresy , od 1 sierpnia 2014 roku do 31 sierpnia 2014 roku i od 1 grudnia 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku w kwocie 1418,68 złotych. W uzasadnieniu wskazał, że jej przychód za okresy od 1 sierpnia 2014 roku do 31 sierpnia 2014 roku i od 1 grudnia 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku przekroczył 70 % przeciętnego wynagrodzenia.(decyzja k. 154 akt ZUS).

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła M. D., zaskarżając ją w części jakiej Zakład Ubezpieczeń Społecznych zobowiązał ją do zwrotu kwoty 709,34 złote z tytułu renty socjalnej za okres od 1 grudnia 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku. Zaznaczyła, że w grudniu 2014 roku otrzymała honorarium autorskie z Polskiego Związku(...)oraz Stowarzyszenia (...) za materiały zamówione przez w/w instytucje na podstawie umów o dzieło. Otrzymane kwoty faktycznie przekroczyły 70 % wynagrodzenia, ale jej zdaniem według stanowiska Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wyrażonego w piśmie z dnia 6 listopada 2012 roku przychód osiągnięty z tytułu umowy o dzieło nie wpływa na wypłatę renty socjalnej (k. 2-3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podnosząc argumenty jak w zaskarżonej decyzji. Dodał, że pismo z dnia 6 listopada 2012 roku wskazywało, że wysokość osiągniętego przychodu w 2011 roku nie wpływa na wypłatę renty socjalnej, a nie jego źródło (k. 7 a.s.).

Sąd ustalił i zważył co następuje:

Decyzją z dnia 27 lutego 2006 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. przyznał M. D. prawo renty socjalnej na stałe od 1 grudnia 2005 roku. Na odwrocie decyzji znajdowało się pouczenie, że osoba, która nienależnie pobrała rentę socjalną jest obowiązana do jej zwrotu, a za nienależnie pobrane uważa się świadczenie wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie do nich prawa (pkt I). Wskazano z tym pouczeniu również, że prawo do renty socjalnej ulega zawieszeniu w przypadku osiągnięcia przychodu z innego tytułu, jeżeli podlega opodatkowaniu według skali podatkowej określonej w art. 27 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (pktV1)-(k.16 akt ZUS).

W 2011 roku M. D. zwróciła się o udzielenie informacji, czy przychody z tytułu umowy o dzieło wliczane są do tzw. kwoty granicznej, której przekroczenie powoduje zawieszenie prawa do renty socjalnej (k. 74 akt ZUS).

Pismem z dnia 30 stycznia 2012 roku organ rentowy poinformował wnioskodawczynię, że prawo do renty socjalnej zawiesza się za miesiąc w którym został osiągnięty przychód w łącznej kwocie wyższej niż 70 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego do celów emerytalnych. Zaznaczył, że prawo do renty ulega zawieszeniu w przypadku osiągnięcia przychodu z tytułu umowy zlecenia, umowy agencyjnej, innej umowy o świadczenie usług do której zgodnie z przepisami stosuje się przepisy o zleceniu, umowy o dzieło. Na zawieszenie renty socjalnej wpływają także, przychody z tytułu osiągniętych honorariów z tytułu działalności artystycznej lub twórczej. Od przychodów tych nie odprowadza składka na ubezpieczenie społeczne jednak podlegają one opodatkowaniu podatkiem dochodowym (pouczenie k. 78 a.s.).

W dniu 2 maja 2012 roku wnioskodawczyni przedłożyła zaświadczenie o przychodzie za rok 2011 (k. 100 akt ZUS).

W związku informacjami o osiągniętym przychodzie Zakład Ubezpieczeń Społecznych w piśmie z dnia 6 listopada 2012 roku wskazał, że przychód osiągnięty przez wnioskodawczynię z tytułu umowy o dzieło nie wpływa na wysokość renty socjalnej(k. 106 akt ZUS).

W grudniu 2014 roku wnioskodawczyni osiągnęła przychód z tytułu z tytułu umów o dzieło wykonywanych na rzecz: Stowarzyszenia (...) i(...) (...) i na rzecz Polskiego Związku (...) Łącznie przychód M. D. w grudniu 2014 roku wyniósł 2896 złotych (zaświadczenia k. 122, 132 akt ZUS).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie zgromadzonych w sprawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy oraz w aktach rentowych. Sąd uznał dowody w postaci dokumentacji rentowej za bezsporne, albowiem w toku sprawy żadna ze stron postępowania nie zgłaszała względem tych dowodów jakichkolwiek zastrzeżeń.

Odwołanie M. D. nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 138 ust. 1, 2 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 roku, poz. 887, ze zmianami), osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. Za nienależnie pobrane świadczenia uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

Zgodnie z art. 10 ust. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej (Dz.U. 2013, poz.982) prawo do renty socjalnej ulega zawieszeniu również w razie osiągnięcia przychodu zaliczonego do źródeł przychodów podlegających

opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2016 roku, poz. 2032, ze zm.). Przepis ten przewiduje opodatkowanie podatkiem dochodowym na zasadach ogólnych według tzw. skali podatkowej. Umowy o dzieło podlegają opodatkowaniu na zasadach ogólnych, zgodnie z art. 27 wyżej wymienionej ustawy.

Stosowanie do ustępu 6 tego przepisu prawo do renty socjalnej zawiesza się za miesiąc, w którym zostały osiągnięte przychody, o których mowa w ust. 1-5a, w łącznej kwocie wyższej niż 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego do celów emerytalnych.

W toku postępowania sądowego udowodnione zostało, iż w okresie od 1 grudnia 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku wnioskodawczyni osiągała osiągnęła przychód w wysokości 2896 złotych, z tytułu umów o dzieło zawieranych ze Stowarzyszeniem (...) i(...) (...) oraz Polskim Związkiem(...)

W związku w powyższych przychód osiągniany przez wnioskodawczynię w okresie od 1 grudnia 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku podlega opodatkowaniu na zasadach ogólnych, zgodnie z art. 27 wyżej wymienionej ustawy.

Kwota 2896 złotych przekracza zatem, podany w Komunikacie Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 19 listopada 2014 roku w sprawie kwoty przychodu odpowiadającej 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za III kwartał 2014 roku ogłoszonego do celów emerytalnych, limit wynoszący 2.646,80 zł. Dlatego też zdaniem Sądu Okręgowego w okresie od 1 grudnia 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku wskutek tego przychodu prawo do renty socjalnej wnioskodawczyni uległo zawieszeniu na podstawie art. 10 ust. 5 stawy o rencie socjalnej.

Przechodząc do kwestii, czy zasadnie organ rentowy zobowiązał M. D. do zwrotu renty socjalnej za grudzień 2014 roku, wskazać należy, że istnienie rozróżnienie pomiędzy świadczeniem nienależnym, a świadczeniem nienależnie pobranym. Każde świadczenie nienależnie pobrane jest nienależne, jednak nie działa tu reguła odwrotna. Świadczenie zawyżone wskutek błędu organu rentowego jest nienależne (co najmniej częściowo), ale w przypadku braku zajścia przesłanek określonych w art. 138 ust. 2 pkt 1-2 nie będzie stanowił świadczenia nienależnie pobranego.

Sąd Okręgowy w Lublinie w pełni akceptuje stanowisko prezentowane przez Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 9 stycznia 2013 roku (III AUa 786/12, LEX nr 1267361) zgodnie z którym świadczenie zawyżone lub wypłacane wskutek błędu organu rentowego jest nienależne, ale w przypadku braku zajścia przesłanek określonych w art. 138 ust. 2 pkt 1-2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie będzie stanowił świadczenia nienależnie pobranego. Wypłatą w rozumieniu powołanego przepisu jest to świadczenie, które ubezpieczony otrzymywał, mimo że ono mu się nie należało wskutek zajścia pewnych okoliczności, a był on pouczony o braku prawa do ich pobierania.

Zatem, jeżeli osoba zainteresowana dysponowała pouczeniem o okolicznościach powodujących zawieszenie prawa do wypłaty świadczenia to nienależne świadczenie jest zarazem świadczeniem nienależnie pobranym i organ rentowy może dochodzić zwrotu takiego świadczenia zgodnie z treścią art. 138 ust 4 ustawy za okres trzech lat.

Jeśli jednak osoba zainteresowana dysponowała pouczeniem o okolicznościach powodujących ustanie prawa do wypłaty świadczenia i zawiadomiła organ rentowy o zajściu okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń, a mimo to świadczenia były jej nadal wypłacane, to nienależne świadczenie jest zarazem świadczeniem nienależnie pobranym ale organ rentowy może dochodzić zwrotu takiego świadczenia zgodnie z treścią art. 138 ust 4 ustawy tylko za okres dwunastu miesięcy.

Tylko w przypadku braku (lub niewłaściwego) pouczenia o okolicznościach powodujących ustanie prawa do wypłaty części uzupełniającej świadczenia, nienależne wypłacone wnioskodawczyni świadczenie nie byłoby świadczeniem nienależnie pobranym.

Przenosząc powyższe ustalenia i rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że odpowiednie pouczenie zostało do wnioskodawczyni skierowane. Analiza kierowanych przez organ rentowy pouczeń wskazuje, że odpowiadały ono wypracowanym w orzecznictwie standardom. Przyjmuje się, że pouczenie takie może polegać na przytoczeniu

przepisów określających okoliczności skutkujące zawieszeniem świadczenia, na tyle zrozumiałym, aby ubezpieczony mógł je odnieść do własnej sytuacji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2006 roku, I UK 161/05, OSNP z 2007 roku Nr 5-6, poz. 78). Już pierwsze skierowane do wnioskodawczynie pouczenie w decyzji z 27 lutego 2006 roku (k. 17v akt ZUS.), zawierało precyzyjną i zrozumiałą dla przeciętnie wykształconej osoby informację o okolicznościach powodujących zawieszenie lub utratę prawa do wypłaty renty socjalnej. Wskazać należy w piśmie z dnia 30 stycznia 2012 roku (k. 78 akt ZUS) skierowanym do wnioskodawczynie organ rentowy poinformował ją wyraźnie, że prawo do renty socjalnej zawiesza się za miesiąc w którym został osiągnięty przychód w łącznej kwocie wyższej niż 70 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego do celów emerytalnych, a do przychodu tego wlicza się wynagrodzenie z tytułu umowy o dzieło. W związku z powyższym nie są przekonujące twierdzenia, iż organ rentowy do wydania zaskarżonej decyzji stał na stanowisku, iż wynagrodzenie z tytułu umowy o dzieło nie wlicza się do przychodu powodującego zawieszenie prawa do renty socjalnej.

Wobec powyższego zaskarżona w niniejszym postępowaniu decyzja jest prawidłowa. Wnioskodawczynie dysponowała pouczeniem o okolicznościach powodujących zawieszenie prawa do renty socjalnej. Tym samym wypłacone od 1 grudnia 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku świadczenie rentowe było niewątpliwie świadczeniem nienależnym i powoduje, że organ ten zasadnie zobowiązał ją do zwrotu świadczeń za ten okres.

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że brak jest podstaw do uwzględnienia odwołania i podlega ono oddaleniu na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.